

Omgaan met afweergedrag van dementerenden bij de maaltijd

Tijdens de Geriatriedagen 2009 presenteert de Kenniskring Transitie in Zorg een nieuwe evidence based richtlijn voor verzorgenden over omgaan met afweergedrag bij dementerenden tijdens het eten en drinken.

ken. [Marion Verstraeten]

“Afwierend gedrag tijdens de maaltijd komt vaak voor bij dementerende mensen”, vertelt Hanny Groenewoud. Zij is docent en onderzoeker bij de Kenniskring Transitie in Zorg van de Hogeschool Rotterdam. “Bijvoorbeeld door het eten uit te spugen, weg te lopen of door de lepel weg te duwen. Dat gedrag vatten verpleegkundigen en verzorgenden vaak op als ‘niet willen eten’, maar dat hoeft niet altijd zo te zijn. Misschien snapt de cliënt niet meer hoe je moet eten of gaat het kauwen moeizaam. Soms is de oorzaak somatisch. Maar als er niet direct een somatische oorzaak te vinden is, tasten zorgverleners nog wel eens in het duister. Daarom hebben we deze richtlijn gemaakt. Om handvatten te geven hoe je als verzorgende met het afwerende gedrag om kunt gaan tijdens het eten.”

Uit eerder onderzoek blijkt dat verzorgenden heel verschillend omgaan met afwerend gedrag van dementerenden tijdens de maaltijd. De een stopt met proberen een geeft het op, terwijl een ander het eten blijft aanbieden. “Met de richtlijn kunnen verzorgenden op een gestructureerde manier met afweergedrag omgaan. Door te kijken naar de oorzaken en de ver-

schijnselen en door een concreet plan van aanpak te maken. Natuurlijk speelt tijdgebrek ook hier een rol. Als je alleen de verantwoordelijkheid hebt over tien bewoners die allemaal moeten eten, heb je geen tijd de hele maaltijd naast iemand te blijven zitten. Toch is het goed om naar alternatieven te kijken. Is er bijvoorbeeld een voedingsassistent, een mantelzorger of een vrijwilliger die kan helpen? Of kan er op verschillende tijdstippen gegeten worden?”

PIJLERS

Voordat de richtlijn er was, heeft Hanny Groenewoud met haar collega's literatuuronderzoek gedaan naar het onderwerp. De uitkomsten heeft ze voorgelegd aan inhoudsdeskundigen, waaronder familieleden van dementerenden. Uit de literatuur komen drie pijlers naar voren. “De manier van bejegenen, de ambiance

en de voeding zelf. Dat de manier van bejegenen belangrijk is, lijkt een open deur maar hier wordt toch nog wel eens aan voorbij gegaan. Bij ambiance kun je denken aan hoe de tafel gedekt is en hoe de omgeving is. Zijn er bijvoorbeeld veel prikkels of slaan er deuren dicht? Lopen mensen in en uit of worden er gelijktijdig pillen uitgedeeld? Allemaal factoren die het eten kunnen belemmeren. En bij voeding kun je denken aan het uiterlijk en de consistentie van het eten.”

De richtlijn is geschreven voor verzorgenden niveau 3 in het verpleeghuis. “Maar ik kan mij voorstellen dat mantelzorgers of verzorgenden in de thuiszorg er ook veel aan kunnen hebben. Ook daar heb je met deze problematiek te maken.” Op 6 februari zal Hanny Groenewoud tijdens de Geriatriedagen een presentatie geven over de nieuwe richtlijn. Van de richtlijn *Omgaan met afweergedrag bij eten en drinken bij bewoners met dementie* is een handzaam boekje gemaakt dat binnenkort naar alle verpleeg- en verzorgingshuizen gestuurd wordt. Bij het boekje hoort een wetenschappelijke onderbouwing en een trainingsmodule, te vinden op de website www.transitiesinzorg.nl.

CONGRESFEITEN

Wat: Geriatriedagen 2009

Wanneer: 5 en 6 februari 2009

Wie: De dagen zijn bedoeld voor verpleegkundigen, gerieters, artsen, huisartsen en psychiaters.

Waar: World Trade Centrum, Rotterdam

Kosten: € 150 euro (voor niet-leden) en € 135 euro (voor V&VN leden) voor 1 dag en € 250 en € 220 voor 2 dagen. Na 3 januari gaan de kosten omhoog.

Inschrijven: www.congresscare.com

HANS OOSTRUM-FOTOGRAFIE